

Жүргізілген жұмысқа байланысты Қазақстанда цифрлық даму үдерісі ауқымды жұмыс айналымын алғанын байқауға болады. ЕАЭО-ның экономикалық даму серпіні еліміздің экономикасына клеулі әсерін тигізуде, әсіресе «цифрлық күнтізбе» көздеген жоспары. Цифрлық экономиканың дамуы - еліміздің экономикалық стратегиясының жетекші бөлігі.

«Бүгінде цифрлық трансформация жекелеген компаниялардың ғана емес, сонымен бірге тұтас елдер мен аймақтардың бәсекеге қабілеттілігін анықтаушы фактор болып табылатыны ешкімге құпия емес. Сарапшылардың болжауынша, 10 жылдан кейін әлемдегі өндіріс пен қызметтердің 70%-ға дейіні цифрлық платформалар мен модельдерге негізделеді. Осы жағдайларда Қазақстан алдына стратегиялық міндет – еуразиялық кеңістіктегі ең ірі цифрлық хабтардың бірі болу міндетін қойды. Бұл үшін қазірдің өзінде ортақ қор бар», – деп Қасым-Жомарт Тоқаев айтып кеткендей, цифрлық даму – елдің жарқын болашағына жолдама.

Әдебиеттер тізімі:

1. https://adilet.zan.kz/rus/docs/K970002030_
2. <https://primeminister.kz/kz/news/reviews/sarapshylar-eaeo-turaly-eaeo-naryg-ynda-b-sekelestiktin-kusheyui-euraziyalik-integraciyanyn-basty-zhetistigi>
3. Дятлов С.А. Глобальная инновационная гиперконкуренция как фактор трансформации мировой экономики // Философия хозяйства. — № 4. — 2010. — б. 113–131.
4. <https://egemen.kz/article/324273-prezident-digital-bridge-forumynynh-plenarlyq-otyrysynda-soz-soyledi>
5. <https://strategy2050.kz/amp/news/aza-stan-ekonomikasyny-tsifrlanuy-m-mkindikter-men-bastamalar/>
6. <https://zerde.gov.kz/upload/docs/ЦК%20-%20каз.pdf>
7. Сабден О. Экономика: Тандалған еңбектер / О. Сабден. — Алматы: ИЭ КН МОН РК, 2011. — б. 90.
8. <https://www.stat.gov.kz/api/getFile/?docId=ESTAT095600>

Desperate for digital technology

¹S.F. Yeremina, ²Gordeeva E.A.

¹a student of the 2nd year of study in the specialty "Economics"

²PhD, associate professor of the Department of Economics and International Business

gordelena78@mail.ru

^{1,2}E.A. Buketov Karaganda University

Annotation: The pandemic has accelerated digital transformation in almost every sector of the economy. Most companies in the European Union and the U.S. expect the COVID-19 outbreak to have a lasting impact on digital use, according to the Digitalization in Europe 2020: Evidence from the EIB Investment Survey. More than a third of companies expect the pandemic to permanently impact the services or products they offer as well as their supply chains.

Key words: digital economy, business review, digital technology, investment.

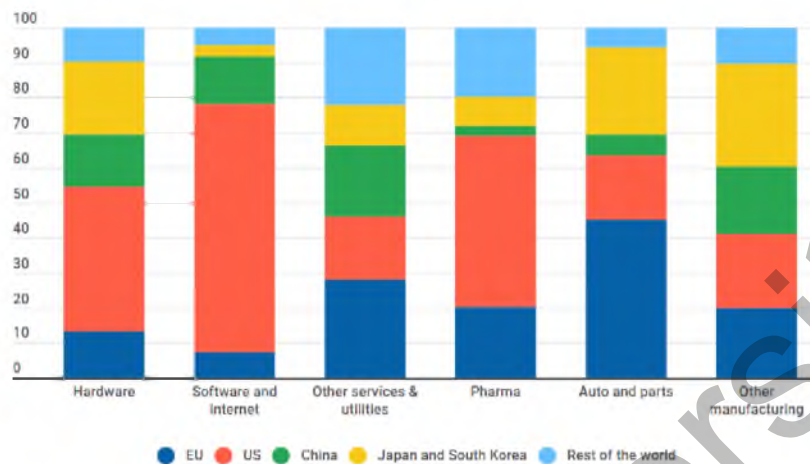
But the pandemic has also opened a chasm between technology-savvy companies and those struggling with digitalization. Firms that already had a strong digital presence kept in touch with their customers, suppliers, and employees when European economies were forced to shut down. Firms that didn't, such as small local businesses, shut down for weeks or months.

European companies are world leaders in many traditional industries such as automotive, pharmaceuticals, luxury goods, and services. They are less represented in fast-growing digital sectors such as software and computer services. Unlike China, the European Union does not seem to invest enough in research and development to create new digital leaders. Europe's weakness in

digitalization could jeopardize its long-term competitiveness and put control of Europeans' private data in the hands of foreign companies.

Share of R&D expenditure (in %)

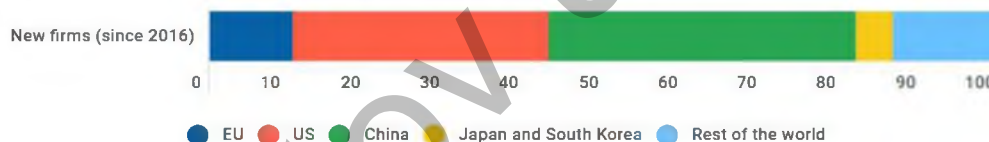
Europe invests less in computer software and hardware development than the United States

Source: EIB calculations based on the EU Industrial R&D Investment Scorecard 2018. Information is taken from EIB Investment Report 2020/2021: Building a smart and green Europe in the era of COVID-19 (Chapter 7).

Share of new leading R&D firms

Europe also trails the United States in the creation of new, innovative companies

Source: EIB calculations based on the 2018 EU Industrial R&D Investment Scorecard.

Lagging in digital technology uptake

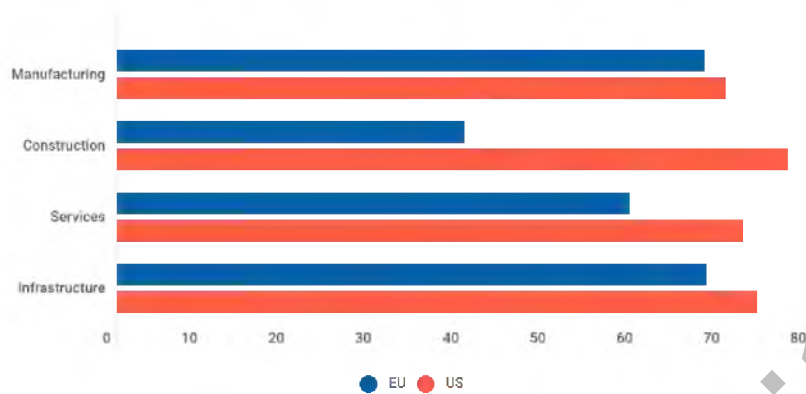
Europe lags behind the U.S. not only in creating digital technologies but also in adopting existing digital technologies. By 2020, 37% of European firms still have not adopted any advanced digital technology, compared to 27% in the U.S.

Failure to adopt the latest digital technologies ultimately affects the competitiveness of European firms. Firms that have adopted advanced digital technologies tend to perform better than firms that do not use digital technologies. In addition to innovating more, they also invest more, use better management practices, grow faster, and create higher-paying jobs. The gap with the U.S. is particularly pronounced in construction and services, as well as in the adoption of the Internet of Things.

Small firms tend to have lower levels of digital adoption than large firms. But digital adoption rates for firms with fewer than 50 employees are meager in Europe, where firms tend to be smaller than in the U.S. That's too bad because micro, small, and medium-sized enterprises are the backbone of the European economy. They account for 99% of all businesses and more than two-thirds of employment in the European Union, while in the United States they account for just over 40% of employment.

Adoption of digital technologies by sector (in %)

Europe's construction and service sectors account for much of the digital gap

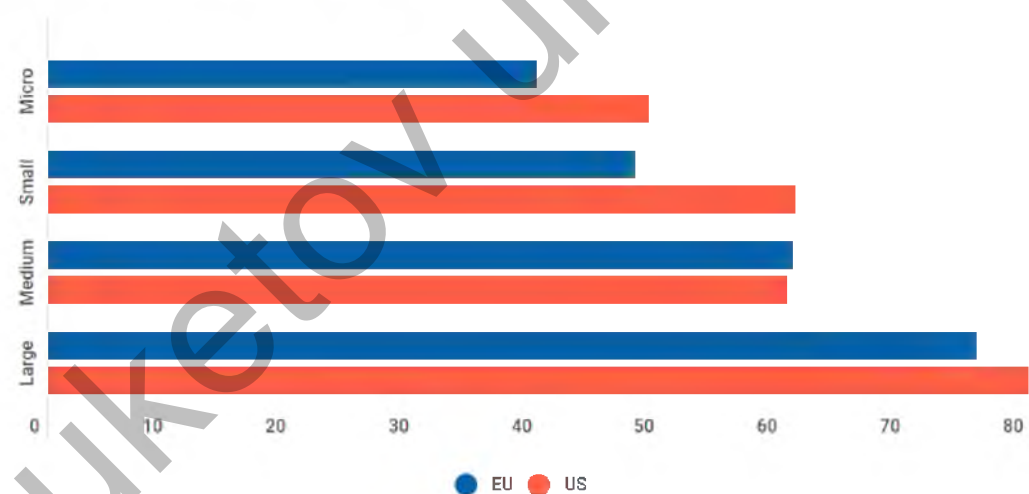

Source: EIB Investment Review - 2020 EU Survey (EIBIS Wave 2020).

Note: Firms are weighted using a value-added measure. Firms responded to a question about four different technologies and whether they had ever heard of them, had not heard of them, had partially implemented them, or had their entire business organized around them.

Adoption of digital technologies by firm size (in %)

While large and medium European firms have digitalised almost as fast as their US counterparts, small and micro firms continue to lag behind

Source: EIB Investment Survey (EIBIS Wave 2020).

Note: Firms are weighted by value added.

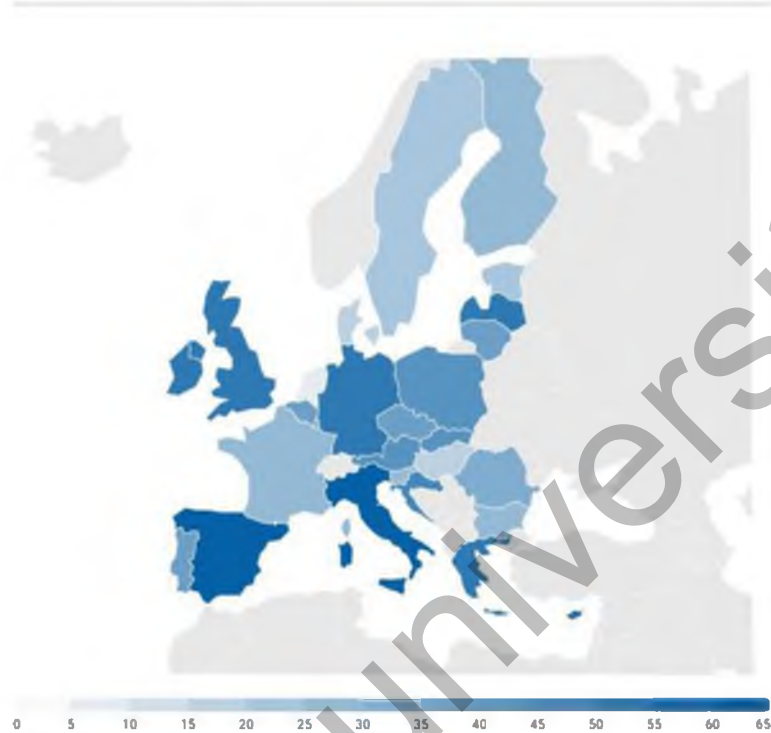
The pandemic took firms by surprise

The coronavirus pandemic has forced many European companies to think about the importance of digitalization. Many companies now realize that they need to catch up.

But catching up requires investment. The pandemic has hurt companies' ability and willingness to invest (see related article on investment). Many companies found that revenues dried up as their operations were limited. To cope, they focused on short-term survival strategies and scaled back their investment plans. Failure to invest will further hinder companies' ability to create, transfer and adopt new technologies and, ultimately, reduce their competitiveness. Strengthening Europe's digital infrastructure could encourage companies to invest. Although most European households now have broadband access, the spread of fast connections can be improved.

The European Union has much to gain from encouraging digital investment. Digital companies tend to be significantly more productive than traditional ones, and this difference is particularly noticeable in high-growth countries. For example, the median productivity of digital firms in Finland is 37% higher than that of non-digital firms. According to the Digitalization Report, Finland's digital adoption rate is particularly high at 76%.

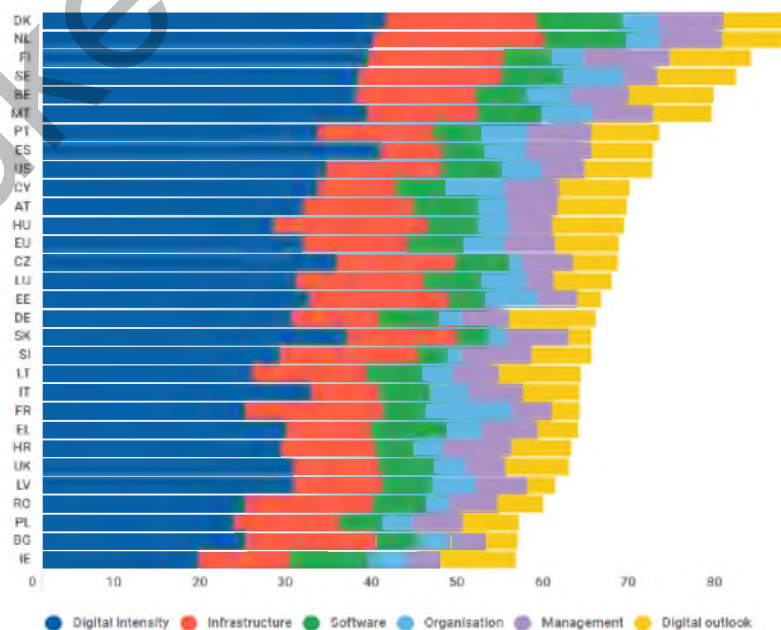
Digital infrastructure reported as obstacle to investment by country (% of firms)

Source: EIB Investment Survey (EIBIS 2020 wave).
 Note. Firms are weighted using the value-added indicator

Digitalisation of firms by country (an index)

Many of the digital frontrunners are concentrated in Northern Europe, although Southern Europe has some strong contenders

Source: EIB Investment Survey (EIBIS Wave 2020), EIBIS Corporate Digitalization Index

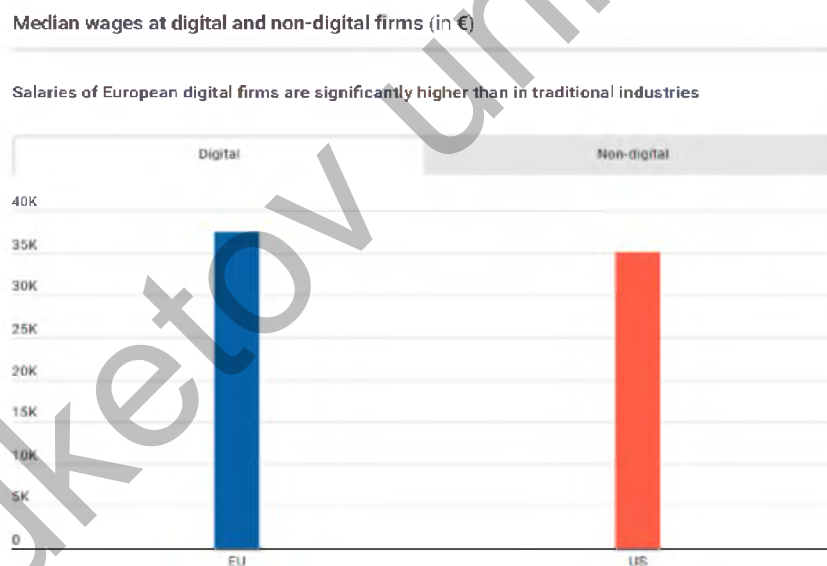
Note: Firms are weighted by value added. Country codes are based on EU nomenclature. The EIBIS Corporate Digitalization Index consists of six components: digital intensity, digital infrastructure, investment in software and data, investment in improving organizational and business processes, use of strategic monitoring systems, and digital perspectives.

Digital Danger

Lagging EU firms in digital innovation and adoption could jeopardize Europe's long-term competitiveness. A large proportion of EU firms are not adopting any digital technologies and have no plans to invest in their digital transformation.

The difficulties European small digital firms face in obtaining funding also put innovation at risk. Small digital firms are more likely to face credit constraints than traditional firms, forcing them to rely on internal funds, such as cash flow or profits, to fuel growth. Less-developed venture capital markets in Europe also hamper their development.

Barriers to digital investment carry a huge opportunity cost. In recent years, digital companies have driven innovation and job creation in Europe. The jobs they create pay better and offer more chances for advancement, in part because digital companies tend to train their employees more. Digital companies have also weathered the pandemic better than non-digital ones. Many European companies believe the pandemic is likely to result in permanent job losses, according to the Investment Outlook. Digital firms, however, are less likely to cut jobs.

Source: EIB Investment Review (EIBIS Wave 2020).

Increasing digitalization should be the cornerstone of Europe's economic recovery. To accelerate the pace of digital innovation and adoption, Europe must focus primarily on three elements:

- A favorable ecosystem
 - the right financial support for investment
 - a European vision to combat the digital imbalance that exists in the European Union.
- Digitalization is the key to sustainable growth. Europe must make it a priority.

Literature:

1. Platforms and Ecosystems, Harvard Business Review (HBR)

2. Digital Transformation: Survive and Thrive in an Era of Mass Extinction, Tom Siebel
3. Digitalization, Collective of Authors
4. Driving Digital: The Leader's Guide to Business Transformation Through Technology, Isaac Sacolick
5. The New IT: How Technology Leaders are Enabling Business Strategy in the Digital Age, Jill Dychй
6. See Sooner, Act Faster: How Vigilant Leaders Thrive in an Era of Digital Turbulence (Management on the Cutting Edge), George Day and Paul Schoemaker
7. The Economics of Data, Analytics, and Digital Transformation, Bill Schmarzo

Әлеуметтік кәсіпкерлік бизнес-қызметті ұйымдастырудың инновациялық нысаны ретінде

Ж.М.Жартай, Г.М.Кожабатчина

Экономика және халықаралық бизнес кафедрасының ассоц. профессоры, PhD
Экономика мамандығы бойынша I-ші оқу жылының докторанты
zhanibek862010@mail.ru, kozhabatchina@mail.ru

Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, Қарағанды қ.

Аннотация: Берілген мақалада «әлеуметтік кәсіпкерлік» түсінігін түсіндіруде қолданыстағы тәсілдер қарастырылады. Ғылыми зерттеу саласы ретінде әлеуметтік кәсіпкерлік өзінің қалыптасу үдерісінде теориялық шегінің, мазмұны мен түсініктемелік аппаратының жеткіліксіз анықталуымен сипатталады. Кәсіпкерлік қызметтің белсенді дамып келе жатқан нысандарының бірі ретінде, әлеуметтік кәсіпкерлік қазіргі кезде халықтың әлеуметтік жағдайы нашар топтарының, сонымен қатар жалпы қоғамның да әл-ауқаты деңгейі мен өмір сүру сапасын арттыруға ықпал ететін мәселелерді шешуге арналған. Әлеуметтік кәсіпкерліктің қазақстандық тәжірибесі – экономиканы дамытудың жаңа бағыты.

Кілт сөздер: әлеуметтік кәсіпкерлік, әлеуметтік инновациялар, әлеуметтік әсер, кәсіпкерлік тәсіл

Әлеуметтік кәсіпкерлік құбылысы практиктердің де, теоретиктердің де назарын көбірек аударады. Бизнес-тәсілдерді қолдана отырып, әлеуметтік мәселелерді шешетін фирмалар санының артуы мұндай ұйымдарға зерттеу жүргізу және олардың құрылуы мен жұмыс істеу ерекшеліктерін түсіндіру қажеттілігін анықтайды.

Әлеуметтік кәсіпкерліктің ерекшелігі, ол ең алдымен негізгі миссияға, белгілі бір әлеуметтік мәселені шешуге байланысты ұйымның мақсатына қол жеткізуге бағытталған, ал қаржылық тұрақтылықты құру осы мақсатқа жетудің қажетті тәсілі болып табылады. Қайырымдылық, қайырымдылық жұмыстарынан айырмашылығы, әлеуметтік кәсіпкерлер қаржылық тұрақтылыққа ұмтылады және оларға әлеуметтік және экономикалық құндылықты құрудың қос мақсатына жетуге көмектесетін бизнес модельдерін жасауға тырысады. Әлеуметтік кәсіпкерліктің инновациясы ең алдымен жаңа тәсілдерді іздеумен, әлеуметтік мәселелерді шешу үшін инновациялық бизнес-модельдер құрумен анықталады.

Әлеуметтік кәсіпкерлер басқа экономикалық агенттер жиі орындай алмайтын бірқатар әлеуметтік-экономикалық міндеттерді шеше алады. Біріншіден, әлеуметтік кәсіпкерлік "билетсіз" әсерінің туындауына байланысты тауар үшін ақы төлегісі келмейтін азаматтарды қоғамдық игілікке ақы төлеуге итермелейді. Екіншіден, әлеуметтік кәсіпкерлер тауар үшін төлеуге дайын, бірақ оны жасай алмайтындарға тауар ұсынудың жолдарын табады (мысалы, инновациялық бизнес модельдерін әзірлеу арқылы көптеген компаниялар вакциналарды немесе санитарлық өнімдерді осы топтарға қол жетімді бағамен ұсынады). Атап